

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: *Matej 6,33*

Središte proučavanja: *Isus Navin 5,1–7; 2. Mojsijeva 12,6; 1. Korinćanima 5,7; Isus Navin 8,30–35; 5. Mojsijeva 8,11.14; Jevrejima 9,11.12*

Posle 40 godina lutanja pustinjom, Izrailj je konačno kročio u Obećanu zemlju. Svakako, ovo je bio uzbudljiv period dok su prelazili reku Jordan i videli kako se obećanje materijalizuje u stvarnom životu. Međutim, od tog trenutka su bili na neprijateljskoj teritoriji, a pred njima su bili ogromni izazovi u ovoj ratnoj zoni – daleko iznad njihove sposobnosti da ih savladaju. Dakle, došlo je vreme za pripreme. Umesto da se usredsrede na oružje, strategije i ljudstvo, morali su da pripreme svoja srca kroz ceremonije koje bi izoštrile njihovu duhovnu percepciju i uticale na njihovu odanost Gospodu. Kako je osvajanje napredovalo, ovi rituali obnove saveza su se ponovo izvodili kao stalni podsetnik na njihovu potrebu za duhovnom pripremljenošću.

Ove sedmice razmatramo važne događaje tokom osvajanja, kada je Isus Navin poveo Izrailjce da se ponovo predaju Gospodu. Ovi događaji su usredsređeni na rituale, koji su moćan način za prenošenje tradicije i vrednosti, stvaranje značenja i izražavanje emocija. U biblijskom ritualu, drugi ključni element je proročki, koji ukazuje na Hrista i stvarnosti koju je On doneo. U nastavku ulazimo dublje u rituale obrezivanja i Pashe, koje je Izrailj izvršio odmah nakon prelaska reke Jordan, kao i podizanje oltara u kontekstu obnove zaveta u knjizi Isusa Navina. Dok razmatramo ove ceremonije, možemo razmišljati o njihovom značaju u prošlosti i njihovoj važnosti za sve one koji žive na granici ulaska u nebeski Hanan.

Drugi deo: Komentar

Snaga rituala

Ritualni igraju značajnu ulogu u obeležavanju važnih životnih događaja, čak i u modernim vremenima. Oni su prisutni tokom celog života osobe, obuhvatajući porodicu, školu, posao i verski kontekst. Nije slučajno što je Bog upotrebio moć rituala da čovečanstvu prenese suštinske aspekte svog plana. Ovi starozavetni obredi, koji su često uključivali krv, znoj i suze, urezali su večne istine u umove ljudi u vezi sa Božjim karakterom, ljudskom prolaznošću i božanskim planom da se premosti jaz izazvan grehom.

Obrezivanje

U kontekstu Knjige Isusa Navina, ritual obrezivanja služi kao podsetnik Izrailju na njegov pravi identitet unutar zajednice saveza. Uklanjanje prepucijuma je na fizički način ukazivalo na uklanjanje starog statusa Izrailja kao faraonovih robova („sramota Egipta“). Sada imaju izbor da služe Jahveu, koji ih poziva na potpunu posvećenost. Obrezivanje muškaraca, koje uključuje hirurško uklanjanje prepucijuma, praktikuje se od najmanje trećeg milenijuma u raznim društvima. U ovim društvima, obred bi označio važnu tranziciju, kao što je početak odraslog doba ili brak, ali samo po sebi nije imalo religiozno značenje. Međutim, u Božjem savezu sa Avramom, obrezivanje je označeno kao znak posvećenosti i identiteta. Čak su i oni koji nisu bili Izrailjci mogli da se podvrgnu obrezivanju da bi označili svoj novi status kao deo Avramovog semena (1. Mojsijeva 34,15–24; 2. Mojsijeva 12,48).

Iz perspektive Novog zaveta, obrezivanje je znak odvajanja, koji je povezan sa jevrejskim identitetom koji više nije obavezujuć za hrišćane u novoj realnosti koju je Isus označio (Galatima 6,15; Kološanima 2,11–13; Dela 15). Međutim, Pavlov poziv da se obreže srce nije hrišćanska inovacija. Već u prvobitnom kontekstu, fizički znak obrezivanja trebalo bi da bude samo spoljašnji pokazatelj unutrašnjeg stanja (5. Mojsijeva 30,6). Ovo gledište ponavljaju i proroci, kao što je Jeremija, koji je apelovao na stanovnike Jerusalima: „Obrežite se Gospodu, i skinite okrajak sa srca svojega“

(Jeremija 4,4; uporedi sa tekstom Jeremija 9,25.26). Dakle, Stari zavet je već predvideo metaforičku i etičku dimenziju rituala. Kada se odvoji od ispravnog stava, ideja da je fizičko „obrezanje ništa“ (1. Korinćanima 7,19) već je istinita i u Starom zavetu.

Danas, adventisti sedmog dana, kao i drugi hrišćani, „krštenje shvataju kao simbol (figurativnog) učestvovanja u Hristovoj smrti, pogrebu i vaskrsenju i takođe kao simbol pripadnosti narodu novog saveza koji dolazi *umesto fizičkog obrezanja* (Kološanima 2,11–12)“. – John C. Peckham, *God With Us: An Introduction to Adventist Theology* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press; Biblical Research Institute, 2023), str. 595, 596. Međutim, mogao bi se dovesti u pitanje razlog za promenu. Praksa obrezivanja bila je usko povezana sa dolaskom obećanog Mesije, koji će se pojaviti iz Avramovog semena. Znak stavljen na Avramov polni organ trebalo bi da podseti njega i njegove potomke da je Božje delo nezavisno od njihove muškosti. Jednom kada je Isus – seme žene i seme Avramovo – došlo, fizički znak je postao zastareo i zamenjen je krštenjem. Iako postoje razlike između značenja ova dva rituala, simbolički elementi obrezivanja su i danas relevantni za Božji narod.

Pasha

Ritual Pashe je uspostavljen u noći kada je Izrailj napustio Egipat. Krv jagnjeta, zaklanog pre zalaska sunca, korišćena je za obeležavanje dovrataka Izrailjaca da bi se sprečila smrt prvenca (2. Mojsijeva 12,12.13). Dakle, Pasha je bila nerazdvojno povezana sa istorijskim oslobađanjem Izrailja od ropstva. Takođe, bila je povezana i sa zemljoradničkom proslavom, kojom se obeležava početak žetve, kada su ljudi donosili prve plodove Gospodu (2. Mojsijeva 34,18–27). Pasha nije bila samo proslava običnog života, već proslava novog života koji se živi u izobilju i slobodno sa Gospodom. U središtu rituala bilo je žrtvovanje jagnjeta.

Ova žrtva je bila simbolična na dva načina. Prvo, simbolizuje izbavljenje

prvenca. Jagnje je zaklano umesto izrailjskog prvenca, služeći kao zamena. Drugo, čitav ritual je imao za cilj podsećanje na iskustvo izlaska, vreme kada su bili oslobođeni ropstva. Svaki detalj u obredu ukazivao je na žurbu uoči polaska: meso se peklo a ne kuvalo, umesto povrća jelo se začinsko bilje (2. Mojsijeva 12,8–10), bila je obučena odeća u kojoj je moglo da se svakog trenutka krene, a obrok se jeo na brzinu (2. Mojsijeva 12,11). Stoga je za prvobitne učesnike prva Pasha bila izjava vere u čudesno izbavljenje koje je Bog trebao da izvrši te noći.

Isus je ustanovio Gospodnju večeru tokom svoje poslednje Pashe na zemlji. Večera Gospodnja zamenila je Pashu posle Njegove smrti. Kao takav, obred Večere Gospodnje takođe ima dvostruku, vremensku dimenziju. Iako skreće našu pažnju na ono što je Bog učinio za nas u prošlosti, ukazuje na ono što će Bog postići u budućnosti. U poglavlju Isus Navin 5, Božji narod je bio u istom vremenskom trenutku, između prošlosti i budućnosti, između oslobođenja i odmora.

Oltari

Oltar je ključni deo obrednog sistema u Starom zavetu i igrao je značajnu ulogu u bogoslužbenom životu tokom patrijarhalnog vremena. Iako se prvi pomen oltara javlja tek u tekstu 1. Mojsijeva 8,20, prva žrtva je obuhvatala i obezbeđivanje kože za Adama i Evu (1. Mojsijeva 3,21). Kao i obrezanje, žrtvovanje je praksa koja nije ograničena na Izrailj. Zaista, žrtvovanje je norma u drevnoj svetskoj religiji. Međutim, u Izrailju, žrtvovanje nema za cilj da nahrani, zadovolji ili umiri ljuto božanstvo, nego se vidi kao Božja milosrdna odredba čovečanstvu kao iskupljenje za greh i povratak Njegovog stvorenja svom Tvorcu.

Pored čina žrtvovanja životinja, oltari su igrali važnu ulogu u religioznom iskustvu Božjeg naroda u prošlosti. Kao bogoslužbeni čin, podignuti su oltari za obeležavanje novih početaka (1. Mojsijeva 8,20) i mesta hodočašća (1. Mojsijeva 12,7; 1. Mojsijeva 13,18). Korišćeni su i za posredničku molitvu (Jov 1,5) i zahvalnost

(Psalam 26,6.7). Pored toga, oltari su mogli da budu i spomenici Božjih milosrdnih dela. U Knjizi Isusa Navina, čak i oltar bez žrtve postaje spomenik verskog identiteta plemena iza reke Jordan (Isus Navin 22,26–28). U poglavlju Isus Navin 8, oltar izgrađen na gori Eval potvrđuje zavet, obnavljajući posvećenost ljudi Gospodu. Svi ovi aspekti koji se nalaze u patrijarhalnom kultu oko oltara bili su ugrađeni u hramsku službu, gde bi Izrailjci dolazili da se poklone, pomole, davali zavete, sećali se Božjih blagodatnih dela, ispovedali svoje grehe i tražili oprostaj kroz svoje prinete žrtve, koje su bile centralizovane u svetilištu.

Golgota je krajnji oltar, na kome je jednom zauvek prineto Jagnje Božije (Jevrejima 10,10). Kao i u ritualnom sistemu, Njegova žrtva je ključna tačka, koja dovodi do ispunjenja plana spasenja. Sada je On ta krv novog saveza pred Bogom, posredujući u ime pokajanog grešnika (Jevrejima 7,25). Po uzoru na Hrista, pozvani smo da prinesemo sebe na žrtvu živu, ugodnu Gospodu (Rimljanima 12,1). U Hristu, oltar smrti postaje ulaz u život.

Treći deo: Primena u životu

Crkveni obredi danas

Obredi su i dalje sastavni deo crkvene zajednice adventista sedmog dana. Evo kratke liste nekih od najznačajnijih ceremonija koje se održavaju u lokalnoj crkvi. Razmislite o tome kako je svaka od ovih praksi lično uticala na vaše duhovno putovanje.

1. Posvećenje deteta _____

2. Krštenje _____

3. Sveta večera _____

4. Venčanje _____

5. Sahrana _____

Između već i ne još

Religiozna iskustva koja stoje iza obreda proučavanih ove sedmice ukazuju na napetost koja se obično naziva „već i ne još“, koja se u Knjizi Isusa Navina manifestuje u pauzi između oslobođenja i odmora. Spasenje Izrailja bilo je trenutna i neporeciva stvarnost, ali oni su još uvek očekivali njegov konačni završetak, vreme kada su konačno mogli da uživaju u Božjem odmoru. U Novom zavetu, ova tenzija između Carstva Božijeg kao sadašnje i buduće stvarnosti je očigledna. Po mišljenju Elen G. Vajt, „Carstvo Božije (tj. Carstvo blagodati) je već uspostavljeno. Ipak, ostaje eshatološka manifestacija carstva (tj. Carstvo slave), koje ‘neće biti uspostavljeno do drugog Hristovog dolaska’ (GK 347)“. – Kvabena Donkor, „Kingdom of God“, *The Ellen G. White Encyclopedia* (Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2013), str. 919.

- 1. Kako ste na svom duhovnom putovanju sa Bogom iskusili tenziju između već prisutnog i onoga što još nije došlo?**

- 2. Kako vam činjenica da su starozavetni vernici već živeli sa ovom napetošću može pomoći da shvatite svoje hrišćansko iskustvo kao neprekidno hodočašće?**